

SUPPLEMENTUM

Additamenta et emendationes ut infra ad secundum volumen referunt tantum. Confer supplementum tertio volumini adnexum¹⁾, integrum opus completurum.

Praeter illos, quos iam vol. I 6 indicavimus, auxilium praestiterunt nobis pro tomo praesenti, quibus gratias agimus:

ANGLIA : Mr. M. J. Kirby, London — Rev. F. G. Nolan, Can. West De Pere

SCOTIA : Prof. Gordon Donaldson, Edinburgh — Mr. J. Durkan, Glasgow — Rev. J. Bulloch, Stobo — H. M. Paton, Soc. of Antiquaries, Edinburgh

HIBERNIA : R. F. A. Gwynn S. J., Dublin —

FRISIA : Dr. v. Buijtenen, Rijksarchivaris Leeuwarden — Dr. Formma, Rijksarch. Groningen — Dr. Gerbenzon, Groningen — Dr. H. Wiemann, Aurich — M. P. Beltjes, Arnhem

BRABANTIA : Dr. v. Campen, Stadsarch. Utrecht — Dr. Oosterbaan, Stadsarch. Delft — Stadsarch. Mechelen — Dr. J. Denys, Rijksarch. Gent — R. D. P. Lenaerts, Can. Parcensis — R. D. A. Erens, Can. Tongerloensis — R. D. B. Luydix, Can. Postulensis — R. D. N. Weyns, Can. Grimbergensis — R. D. G. Verheyen, Praep. in Catharinadal — R. D. A. v. d. Hurk, Can. Bernensis

FLOREFFIA : Mr. R. Forgeur, Liège — Arch. Dép. Laon et Mézières — Prof. E. Brouette, Bruxelles — Rijksarch. Maastricht — Arch. d'Etat, Liège — Dom C. Lambot OSB, Maredsous — P. Verbois, Reekem

FLANDRIA : Arch. Dép. Arras et Laon — Cte. M. de Sars, Urcel — D. I. de Spot, can. Parcensis — Rijksarch. Brugge

FRANCIA : Arch. Dép. de Beauvais, Chalons-s-M., Chaumont, Laon, Melun et Troyes — Direction des Arch. de France, Paris — † D. R. Boschmans, can. Averbodiensis — Cte. de Sars, Urcel — Mr. Dubosq, Ecole des Chartes, Paris — Abbé P. Ulrich, Chalons-s-M. — Prof. E. Labande, Poitiers — Abbé Chopin, Coeuvres

¹⁾ Quod diximus I 498, est revocandum, quia materia, ad secundum tomum destinata, adeo increvit, ut divisio illius in duas partes visa sit opportuna.

PONTHIVUM: Arch. Dép. d'Amiens, Arras, Beauvais, Versailles
— Bar. de Tanzel, Aumont

LITTERATURA GENERALIS

Formularium Praemonstratense, ed. J. EVERS in *Anal. Praem.* VIII (1932) et IX (1933) ed. textus

CANIVEZ v. apud Circ. Brabantiae II 257

Lettres communes d'Urbain V, ed. M. LAURENT, Paris 1954 (BEF, v. p. 12)

ACG 1498 E. VALVEKENS, *Acta Capituli Generalis an. 1498* (*Anal. Praem.* XV, 1939, 31/41)

ADDspr IDEM, *Acta et documenta Joannis de Pruetis Abb. Praemonstratensis*, ibid. XXX (1954) 236/78, XXXI 136/58, 253/79

IDEM, *Les Visites Canoniques* (v. II 10): *Anal. Praem.* XXII/XXIII (1946/47), II: XXIV (1948) et III: XXV (1949). II et III habent paginationem continuam, ideo II tantum adducimus.

ACTA CAPITULORUM GENERALIUM

Extat pariter MS 525 in BMun Laon, continens Acta Capit. Gen. ab anno 1552 an annum 1586, et ab an. 1605. Inveniuntur ibi etiam ACG an. 1661, 1666 et 1738. Acta Cap. Gen. anni 1507 in extenso publicavit TAIEE (v. Prémontré) XX 213/17. E. VALVEKENS publicavit in variis suis articulis in *Anal. Praem.* permulta Acta Capitulorum, partim vel in extenso.

CIRCARIA ANGLIAE

p. 18: Anno 1207 Summus Pontifex concedit abbati et conventui de Bello Portu „... ut cum in Anglia... plures ecclesias habeant, et provinciarum illarum prorsus ignorent idiomata, in istis capellanos instituant, qui monasterio de temporalibus, et de spiritualibus episcopo respondeant...“²⁾. Censemus hos capellanos non fuisse de Ordine.

p. 20: Mittitur ca. annum 1380 „commissio ad visitandas et partes Anglie, Scocie, Galweye, Ybernie et Wallacie“³⁾.

²⁾ POTTHAST 3237.

³⁾ *Form. Pr.* 66, cf. 272.

- p. 28: HOLTZMANN III, Göttingen 1952
- p. 30: D. KNOWLES/R. NEVILLE HADCOCK, *Mediaeval Religious KNH Houses in England and Wales*, London 1953 (similis editio prae-
paratur pro Scotia et Hibernia) — D. KNOWLES/J. K. ST. JO-
SEPH. *Monastic sites from the air*, Cambridge 1952
- p. 31: G. J. PARKYNS, *Monastic and baronial remains*, 2 voll. London
1816 — BROWNE WILLIS, *An history of the mitred parlia-
mentary abbies and conventual cathedral churches*. 2 vols. —
London 1718/19
- ALNWICK: Proventus £ 189, suppressa an. 1536, restaurata a rege,
denuo suppressa an. 1539. — GEUDENS 17/18 — KNOWLES
Mon. Sites 152/53 — KNH 162 — p. 33: W. H. HOPE in *Arch.
Ael.* N. S. XIII (1889) adde: pp. 1/10
- BARLINGS: GEUDENS 13/14 — KNH 162 — KNOWLES *Mon.
Sites* 170/71 — Rotulus saec. XV in *Surtees Soc.* XXXI, 1856,
Append. 103/06 — *Annales Barlingenses*, (s. XIV, Oxford, Mag-
dalen Coll.) textus an. 1252/82 publ. in: *Chronicles of Edward I
and II* (R. S.) II pp. cxij/cxviiij
- BAYHAM: Ob. Praem. I 20. VI: Radulfi de Dena fundatoris et ca-
nonici eccl. de Otherham. — Reditus annui an. 1291: £ 72,
1524: £ 125. — GEUDENS 34 — KNH 163, 164 — KNOWLES
Mon. Sites 176/77 —
- BEAUCHIEF: Cambridge Univ. Libr. Add. 3897 — An. 1461:
23 canonici praeter abbatem. GEUDENS 23 — HOLTZMANN
III 95 — KNH 163 —
- BEELEIGH: Reditus an. 1291: £ 41. Habuit hospitale Sti. Aegidii
in Maldon. — GEUDENS 32 — Ch. G. HARPER, *Abbeys
of old romance*, London 1930, pp. 324/28 — KNH 163 — PAR-
KYNS I 99 — J. H. ROUND, *The Mantels of Little Maldon
(Transactions of the Essex Archaeol. Soc. XX, part 2)* —
B. WILLIS II 77
- BLANCHLAND: Reditus annui £ 40 (1535). Suppressum an.
1536, dein restauratum, definitive suppressum an. 1539. — GEU-
DENS 18 — KNH 163 — KNOWLES, *Mon. Sites* 156 — P. L.
adde: XII 427

- CAMMERINGHAM: 1377: 2 canonici. — GEUDENS 17 — ISAD Manche (v. apud Galliam) passim — KNH 164
- COCKERSAND: An. 1381: 13 DD. Veri reditus an. 1536: £ 157. Commissarii exaggeraverunt ad salvandam canoniam. — GEUDENS 19 — KNH 164 — KNOWLES *Mon. Sites* 164 — B. WILLIS II 269 — *Lettr. com. Urbain V* nr. 162
- COVERHAM: GEUDENS 22 — KNH 164 — DHGE XIII
- CROXTON: GEUDENS 26 — DHGE XIII — GEUDENS 26 — KNH 164 — KNOWLES *Mon. Sites* 168 — P. L. adde: IX 570 — HERBERT adde: pp. 289 sq. — Rotulus saec. XV in *Surtees Soc.* XXXI, 1856, append. 103/06
- DALE: GEUDENS 24/26 — KNH 165 — P. L. adde II 557 — PARKYNS II 57 — B. WILLIS II 58
- DURFORD: Reditus £ 98. An. 1327:15 DD. praeter abbatem. Annis 1317 et 35 exspoliata et combusta est. GEUDENS 35 — KNH 165
- EASBY: Religiosi vi se opposuerunt suppressioni. — GEUDENS 20 — KNH 165 — KNOWLES *Mon. Sites* 160/63 — PARKYNS I 63
- EGGLESTON: GEUDENS 21 — KNH 165 — KNOWLES *Mon. Sites* 158 — P. L. adde: V 25, 414
- HAGNABY: Postea filia Praemonstrati⁴⁾. Reditus an. 1291: £ 20. — GEUDENS 15 — KNH 166 — B. WILLIS II 118
- HALESOWEN: Fundatio coepta est an. 1214/15, perfecta autem an. 1218/19 (Cat. Niniv. II: fundata est an. Mccxix). Reditus an. 1291: £ 23. Primo dimidio saec. XIV dotatio primitus tenuis, ideo et status religiosorum valde sunt aucti. — GEUDENS 30 — KNH 166 — B. WILLIS II 191
- HORNBY: Reditus annui an. 1291: minus quam £ 9. An. 1535: £ 76. Anno 1536 quidem suppressum, tamen substitit cum uno priore et duobus canonicis usque ad suppressionem abbatiae Croxtoniensis an. 1539. — KNH 166
- KAYLAND: Fundator probabilius etiam fundavit abbatiam vicinam de Pipewell O. Cist, ideo K. videtur esse fundatum paulo post matrem suam Sulby. KNH 166

⁴⁾ TAIEE 159. In omnibus catalogis omissa est paternitas huius coenobii, quod probat illam fuisse discussam.

- LANGDON: Reditus an. 1535: £ 56. — GEUDENS 32 — HOLTZMANN III 115 — KNH 166
- LANGLEY: Reditus an. 1291: £ 178. An. 1536: 15 DD. — GEUDENS 27 — KNH 167 — P. L. adde: II 207
- LAVENDON: Filia de Sulby, mater de Holme Lacy. Reditus an. 1291: £ 34. Magna paupertas in fine saec. XIV — GEUDENS 29 — KNH 167 — P. L. adde: III, IV, V, VI cf. ind. — B. WILLIS II 23
- LEYSTON: Reditus an. 1291: £ 130. An. 1381: 11 DD, 1536: 15 DD. — GEUDENS 29 — KNH 167 — KNOWLES *Mon. Sites* 174 — HOLTZMANN III 153 — H. M. DOUGHTY, *Chronicles of Theberton* (1910) passim — PARKYNS I 3 — A. SUCKLING, *The history and Antiquities . . . in the County of Suffolk*, London 1847, pp. 431/52 — Necr. Tongerlo, Ninove, Bonne Espérance, Floreffe et Prémontré: Hugo abbas Leistunensis (17, 19, resp. 29. X)
- NEWBO: Reditus an. 1291: minus quam £ 14. — GEUDENS 15 — KNH 167
- NEWHOUSE: Versus finem saec. XIV erat paupera nimis. — GEUDENS 12/13 — KNH 167 — *Lettr. com. Urbain U* 1329
- ST. RADEGUND: Primus superior fuit probabiliter prior tantum. Reditus an. 1291: minus quam £ 28. GEUDENS 33 — HOLTZMANN III 115 — KNH 168 — KNOWLES *Mon. Sites* 178
- SHAP: Primo prioratus tantum. Ante pestilentiam (medio saec. XIV) probabiliter plus quam 20 canonici. — GEUDENS 19 — KNH 168
D. SIMPSON, *Lecture on Shap Abbey*, Kendal 1862 — J. H. WHITESIDE, *Shappe in bygone days*, Kendal 1904, pp. 128/85 — Abbas Lambertus an. 1363 (*Lettr. com. Urbain U* nr. 535, 974)
- SNELLSHALL: Possedit capellam in Tattenhoe. KNH 168
- SULBY: GEUDENS 26 — BERGER 7267 — KNH 168
- TAL-Y-LLYCHAU: DUGDALE dicit, hanc domum fuisse OSB, LELAND autumat fundatorem fuisse Rhys ap Tewdwr († 1093), exinde ortae sunt coniecturae, ibi fuisse antea quoddam monasterium OSB. Est possibile, sed probari nequit. — GEUDENS 37 — KNH 168 — KNOWLES *Mon. Sites* 182 — O'NEIL in *Archaeol. Cambrens.* XCVI (1941) 69/108 — WALCOTT II

- TICHFIELD: GEUDENS 35 — HOLTZMANN III 111 —
W. HOPE in *Archaeol. Journ.* LXIII (1906) 231/43 — KNH 169
— KNOWLES *Mon. Sites* 180 — B. WILLIS II 207
- TORRE: GEUDENS 36 — HOLTZMANN III 108 — *Lettr. com. Urbain U* 1311 — KNH 169 — B. WILLIS II 65, app. 7
- TUPHOLME: Reditus an. 1292: £ 29. — GEUDENS 16 — KNH 169 — KNOWLES *Mon. Sites* 172 — *Lettr. com. Urbain U* 1340 — B. WILLIS II 124 — L. N. Q. corrige: III 97/101, 153/56
- WELBECK: reditus an. 1291: £ 108. Archivalia: Landsdowne MS 207A/227 — *Form. Pr.* 152, 154, 155 — GEUDENS 22 — HOLTZMANN III 94 — KNH 169 — KNOWLES *Mon. Sites* 166
- WENDLING: Reditus an. 1291: £ 40. An. 1537: abbas cum 4 canonicis. — GEUDENS 28 — KNH 169
- WEST DEREHAM: An. 1291: £ 169. — GEUDENS 28 — KNH 170
- WESTRAVENDALE: An. 1381: 2 DD. De ecclesiis vide supra in supplemento praefationis *Circ. Angliae*. — GEUDENS 17 — KNH 170 („the cell was certainly not conventual“ .. quod pro initio non probamus) — *Lettr. Com. Urbain U* nr. 1236 (an. 1363) Prior tunc vocatur „procurator“.
- CHARLTON — KNH 164 — VCH London O 527
- DODFORD — KNH 165
- HOLME LACY — H. M. COLVIN, *Essays presented to Rose Graham* (1950) 25/29
- SWINE — Asceteria O. Cist in archidioecesi Eboracensi habuerunt constitutionem similem canonicis Ord. Sti. Gilberti de Sempringham, ergo fuerunt monasteria duplicia⁵⁾. Monachi et conversi autem non fuerunt Cistercienses, sed Praemonstratenses, de licentia Capituli Generalis huius Ordinis Praeter Swine, etiam sequentes parthenones ab an. circiter 1202 usque ad medium saec. XIV videntur, saltem ad tempus, stetisse sub directione Praemonstratensium: Heynings, et Legbourne (cf. KNH 170)

⁵⁾ Confer Bailé Mor in Hibernia, de quo hic infra, ubi coexistit parthenon Cisterciense cum coenobio Gilbertinorum.

- TAMWORTH (Staffordshire). Sub rege Eduardo I (1272—1307) projectum est, juxta hoc hospitale collocare Praemonstratenses, quae vero intentio non est deducta in praxim. (DUGDALE VI 774, KNH 170)
- SCOTIA: Catalogus Parcensis, redactus an. 1454 (AAPa VII 37) enumerans circarias tantum, non vero monasteria, dividit expresse: „In Provincia Sti. Andreae“, et „In Slavvia“. Litteratura p. 99: articulus noster publicatus est in *Innes Review* IV (1953) pp. 25/41.
H. LAING, *Catalogue of Scottish Seals*, 2 voll.
Confer apud Circ. Angliae: Geudens, Knowles *Mon. Sites*.
- DRYBURGH: Pro designatione „Novum Castrum“, MIRAEUS 119 invocat fontem sequentem: Hector BOETHIUS, *Scotorum Historia Libri XII* 1526 — KNOWLES *Mon. Sites* 150 — GEUDENS 38
- FEARN. — GEUDENS 39 — LAING *Scott. Seals* 200
- WHITHORN. — Anno 1890 Patres Ferigoletenses (in Gallia), auxiliante Marchione de Bute, instituerunt residentiam Ordinis in Whithorn, quam vero an. 1896 iterum dereliquerunt — GEUDENS 42/44 — P. L. I/V, VII, VIII, X/XIII, Pet. I — *Reg. Clement IV* 762 — *Reg. Urbain IV* 133, 141 — Series priorum: William prior of Galloway ca. 1163 (*Registrum Prioratus Sti. Andree, Bannatyne Club*, p. 135)
- KALCOW. — Hugo habet suum errorem, hanc domum enim fuisse Praemonstratensem, probabiliter ex epistolis quibusdam Adae Scoti (MIGNE PL t. 198, c. 623/24), quae recte lecta, contrarium probare videntur.
- HIBERNIA. Mr. R. NEVILLE HADCOCK, qui an. 1953 publicavit librum excellentem „*Mediaeval Religious Houses in England and Wales*“, simile quid praeparat pro Hibernia, assistente egregio historico R. P. Aubrey Gwynn S. J. Dublini. Studiis eorum intensis in materia tam diu et tantopere neglecta modo apparet, conclusiones nostras circa varia esse revidendas.
Clarum McMailin fuisse anglophilum, probari nequit. Monasterium quod fundavit in Ath Muige, non successit, ideo ante mortem eius (1250) reductum est ad statum simplicis ecclesiae, ut iam fuerant Cill Raiss et Rinn Duin.

BAILE MOR. Videtur esse certum, hoc monasterium numquam fuisse O. Praem, sed semper asceterium O. Cist, et monasterium duplex Ordinis Gilbertinorum. Berasus abbas, occurrens in Obituario Belli Capitis, MS originali diligentius inspecto, non est „de Ballimore“, sed de „Ballalan“, loco ceteroquin ignoto. Assertio Swarbrick de paternitate Stae. Radegundis autem est nullius valoris, secundum P. A. Gwynn, nisi forte referat — quod esset probandum — pariter ad coenobium istud „Ballalan“.

Hisce concidit hypothesis nostrae magna pars, manet tamen certitudo, secundum catalogos Ordinis, in „Provincia Armacana“ existisse abbatia quaedam Ballineval, quae forte est idem ac „Ballalan“ supradictum, et ad quam spectat probabiliter abbas ille Berasus⁶⁾. P. A. Gwynn putat, hoc Ballineval esse idem ac Loch Uachtair. Quae sententia omnes quidem removeret difficultates, sed fatente ipso suo auctore, nondum est sufficienter probata. Catalogi Ordinis, praesertim antiquiores, adducunt abbatias tantum, numquam vero prioratus, ideo, omittunt Loch Uachtair. Quam vero initio fuisse abbatiam, pariter non est probatum.

CILL NA MANAC. Auctores supradicti putant, gravibus argumentis allatis, hanc abbatiam esse eandem ac „Cella Parva“ sive Enach Dun. Patronus eius fuit Stus. Joannes Baptista, capella BMV in Cill na Manac, de qua loquuntur P. L., erat distincta ab ecclesia abbatiali. Si hoc est verum, aufertur quidem magna difficultas — absentia nempe abbatiae Enach Dun in omnibus catalogis Ordinis — manet tamen alia: in Taxatione Papali anni 1306 bis invenitur „Parva Cella de Enach Dun“. Forte peracta est translatio, vel stat dioecesis pro monasterio? Quae omnia mox publicabuntur a R. P. Gwynn in articulo quodam in periodico „*Irish Ecclesiastical Record*“.

DIEULACRESSE. — (p. 135) Ruinae abbatiae non sunt destructae ab unione dicta, econtra, unio „Belfast Naturalists Field Club“ protestata est contra hunc „vandalismum“ (Cf. *Manchester Guardian* 4. II. 1926)

TUAM. Supprimenda videntur esse ea quae diximus de monasterio duplici et de monialibus e Germania advolatis. P. Gwynn dicit, Tuamense coenobium non esse fundatum a Wilhelmo de Burgo, qui

⁶⁾ Experientia edocti, censemus enim obituaria Ordinis saec. XII/XIII abbates canonicarum in terra aliena sitarum tantum inserere, si fuerint Praemonstratenses.

ante annum 1224 numquam fuit in Connacht. Autumat pariter, fundationem canonice esse peractam paulo ante annum 1215 — in qua re nonnisi haesitanter praebemus assensum — et quidem ab alio quodam Domnaldo (non illo qui obiit an. 1175) ignoto, cui obituaria Ordinis in sensu latissimo, immo forte per abusum dant titulum „regis“.

FRISIA : P. 165 adde: BMun Nancy MS 992/XV 267/78, 333/43 (Correspondentia inter Steinfeldiam et abbates Frisiae an. 1540/70)

BARTHE : Ad notam⁵⁴): Catalogus Averbodiensis (MS AAA saec. XV) expresse distinguit inter: „Porte Ste. Marie in Palmaro, moniales“, et „Porta Ste. Marie in Berte“.

DOKKUM : Vide infra apud Vrouwtenberghe. — P. GERBENZON, *De feanelist fan it Dokkumer kleaster, (It Beaken 1954, 143/49)*

HEILIGERLEE : N. BACKMUND, *Asceteria Heiligerlee etc.* non publicatum est in *Anal. Praem.*, sed in annuario „*Sacris Erudiri*“ VII (1955) Steenbrugge.

HOPELS : in cat. A vocatur: „Mons Stae. Mariae in Appulsa, moniales“.

LIDLUM : H. HALBERTSMA, *De kroniek van de Witherenabdij „Mariendal“ te Lidlum. Een bron voor de kennis der Friese bouwkunst in de Middeleeuwen (Berichten van de Rijkdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in Nederland, Dl. V, 1954)*

PALMAR : vide supra apud Barthe.

SONA MORA : Nota WUMKES p. 43 refert ad MGH SS XXIII — N. BACKMUND: *Die letzte Priorin von Schildwolde (Sacris Erudiri, Steenbrugge, VII 1955. Tangit etiam Barthe)*

SONA MORA : Nota WUMKES p. 43 refert ad MGH SS XXIII 565, 10. Qui passus vero reapse refert ad Scharmer (Skeremera).

WITTEWIERUM : abbas Joannes ante 1421 (*Form. Pr.* 261) — item Petrus abbas 1437 (*ibid.* 230) — Inseti nequit: Rochwardus abbas in Florido Campo (Necr. Rommerdorf 13. XI)

VROUWTENBERGHE : Anno peracto (1954) excavationes factae sunt in Doccum, quibus nunc probatum esse videtur, locum martyrii Sti. Bonifatii, et primi sanctuarii ibi erecti, fuisse situm intra fines hodiernas civitatis Doccumensis. Fundamenta autem

ecclesiae, quae fuerat in colle Vrouwtenberghe, erant posita in fine saeculi XII, et quidem quoad omnia ad instar ecclesiarum abbatialium in Mariengaarde et Lidlum. Dr. Halbertsma, qui has excavationes direxit, putat monasterium duplex O. Praem. esse fundatum in Dokkum, saec. XII, et moniales eius esse translatas in Vrouwtenberghe circa annum 1200⁷⁾.

BRABANTIA: p. 244 nota⁵⁾ adde: Boloniensem. P. 245: Heylisse numquam pertinuit ad Circ. Brabantiae. Capitula Generalia erant in Dieleghem an. 1432⁸⁾, in Ninove an. 1433⁹⁾, Bruxellis ca. 1439/40¹⁰⁾. — FONTES *Lettres d'Innocent VI*, I ed: DESPY (AVB) Brux. 1953 — LITTERATURA: D. BROUWERS, *Les Archives de l'Etat en Belgique de 1930 à 36*, (Tongeren 1937) — A. ERENS, *Ordonnance modifiant l'habit religieux en Brabant 1757* (*Anal. Praem.* VIII, 1932, 352) — J. B. VALVEKENS, *Praemonstratenses in dioecesi Antwerpiensi saec. XVIII*, *ibid.* XXX, 1954, 279/84 — P. 263: Indices BCRH: I 1852, II 1865, III 1875, IV 1901, V 1931, VI 1951 — Additamenta vide supra pp. 355/57. Cf. bibliographiam Galliae p. 452 sq.

ANTWERPEN St. Michael: Anno 1780: 47 religiosi. Supersunt aedes in vico Kloosterstraat. — ISAD Nord Sér. B, *Rép. Numérique* cf. ind. 5 — BERLIERE, *Coll. Pont.* p. 13 — IDEM, *Inv. Cart. B I 5* — IDEM, *Inv. Obi.* 2 — IDEM, *LOblSol* cf. ind. — IDEM, *Notes Hugo* 132 et passim — BCRH Ind. I 154, III 124, IV 642, V 391, VI 1151 — BROUWERS 142 — DUBRULLE *Bull. Pr. Reims* cf. ind. — MARTENE/DURAND *Voy. Litt.* I, 2, 197 — VALVEKENS *ADDespr* (1954) 263, 270 — R. LEMAIRE, *Origines du style* (v. Parc) II: 132/36.

AVERBODE. Parochiis incorporatis adde: Engsbergen. Archivalia: RA Hasselt: Liber redituum 1653/94 — AGR I vol. doc. 1135/1654 BMun Nancy 992/II 31/68, 77/95 — Litteratura: BERLIERE *Inv. Cart. B. I 6*, II 5/6, III 3 — IDEM *Inv. Obi.* B 11 — IDEM, *LOblSol* cf. ind. — IDEM *Notes Hugo* 121 — BROUWER 279 — DUBRULLE *Bull. Pr. Reims* cf. ind. — *Lettr. com. Urbain V*

⁷⁾ Ut mihi communicavit Dr. Gerbenzon Groningae, auctor supradictus hactenus nihil publicavit de adinventionibus suis nisi articulos quosdam in periodico quotidiano „Leeuwardse Courant“.

⁸⁾ SALE, *Chronique de St. André-au-Bois* (vide ibi) fol. 201. *Form. Pr.* 237.

⁹⁾ Coll. RODIERE Arch. Dép. Pas de C. MS 192

¹⁰⁾ *Form. Pr.* 279

- 1518 — LEMAIRE *Romaanse Bouwk.* 135 — MARTENE/DURAND *Uoy. Litt.* I 2, 198 — ROUSSEAU *Actes Comtes de Namur* 112 — VALVEKENS *ADDespr* (1954) 258 — BCRH Ind. III 9, IV 255, V 142, VI 87 — *Anal. Pr.* XXX, 133/36, XXXI 292/341
- BERNE. BMun Nancy 992/IV 222/30 —
- DIELEGHEM. BMun Nancy 992/VII, 19/72 — BONENFANT cf. ind. 375 — BERLIERE *Coll. Pont.* 11 — IDEM, *Inv. Obit. B* 23 — IDEM, *Notes Hugo* 131 — MARTENE/DURAND *Uoy. Litt.* II 112 — VALVEKENS *ADDespr* (1955) 140/41 — BCRH Indd. I 92, III 42, IV 362, V 206, VI 370 — Abbates sic ordinantur, sec. BONENFANT p. 8: Hildebrandus 1161—86, Theodoricus 1186—94, Henricus 1194 —
- GEMPE. BERLIERE *Notes Hugo* 132 — VALVEKENS *ADDespr* 259 — BCRH Ind. V 283, VI 661 — Praepositus: Renatus 1294 (BCRH IV 10, 78. Quem putamus esse eundem ac Reinerum)
- GRIMBERGEN. Grint., Grembergen. — BERLIERE *LOblSol* cf. ind. — IDEM, *Notes Hugo* 122, 132 — BONENFANT cf. ind. 369 — DUBRULLE, *Les bénéficiers des diocèses d'Arras, Cambrai . . . pendant le pontificat de Martin V*, Bruxelles 1905, pp. 508, 690 — LTK IV 706 — MARTENE/DURAND *Uoy. Litt.* II 112 — BCRH Ind. III 64, IV 426, V 250, VI 552 — Abbates: Daniel, sec. Ob. Praem. I 20. I obiit an. 1251 vel 52.
- HERENTHALS: BMun Nancy 991/II 463 sq. — BERLIERE *Inv. Ob.* 33 — BCRH Ind. V 272
- KEIZERSBOSCH: BERLIERE *Inv. Obit.* 38 39
- LELIENDAAL: BROUWER 144 — *Lettr. Innocent VI* 499 — VALVEKENS *ADDespr* (1955) 140, 141 — BCRH Ind. VI 748
- LEUVEN Coll. Praem.: BERLIERE, *Notes Hugo* 131, 133
- MARIENWEERD: *Lettr. Innocent VI* nr. 988 — BCRH Ind. VI 844
- MIDDELBURG: BERLIERE *LOblSol* cf. ind. — *Lettr. com. Urbain V* 1076 — BCRH Ind IV 574, VI 878
- NINOVE: BMun Douai MS 812: 20, 818:58 — ISAD Nord B (1939) 408, 445; item *Rép. Num.* (1921) 135 — BERLIERE *Coll. Pont* 10, *Inv. Ob.* B. 53, 87, *Inv. Cart. B.* I 90, *LOblSol* cf. ind.; *Notes Hugo* 122, 134 — BONENFANT cf. ind. 384 — DEMAY *Flandre* 7133/35 — DUBRULLE *Bull. Pr. Reims* cf. ind. — *Lettr.*

Innocent VI 523 — LTK VII 599 — VALVEKENS *ADDespr* (1955) 137/42, 145, 151 — BCRH Ind. I 127, III 102, IV 569, V 348, VI 935 — Abbates: Mirum est, obituarium loci (XIIs.) IV Kal. octobris dare: „Gerardi primi abbatis huius loci“. 8. Henricus forte est idem, (Henricus Boers) qui usque ad an. 1202 fuerat praepositus in Tusschenbeek.

P A R K : BERLIERE *Inv. Cart. B.* III 3, 49; *Inv. Obit. B.* 55; *LOblSol* cf. ind; *Notes Hugo* 134 — BONENFANT 386 — DUBRULLE *Bull. Pr. Reims* cf. ind. — JADIN *Actes* 603 — LEMAIRE, *Romaanse bouwkunst* 131¹32 — *Lettr. secr. et cur. Urbain U* nr. 462 — LTK VII 967 — MARTENE/DURAND *Uoy. Litt.* I 2, 203 — VALVEKENS *ADDespr* 1954: 156, 1955: 146/51 — *Anal. Praem.* XXX (1954) 256 — BCRH Ind. I 152, III 106, IV 585, V 358,

P O S T E L : Nicolaus abbas Floreffiensis conatus est, sorores Postulenses transferre in aliud monasterium, circa annum 1220¹¹). Anno 1780: 35 rel. — RA Antwerpen: 1 volumen, 2 fasciculi et 8 chartae — BERLIERE *Notes Hugo* 134 — BROUWER 144 — JADIN *Actes* 609 — LEMAIRE *Romaanse bouwk.* 132/34 — LTK VIII 398 — VALVEKENS *ADDespr* (1954) 277 — F. JACQUES, *L'arrivée à Postel de la colonie de Florefe (Namurcum XXIV, 1949, 11/13)* — H. v. d. WEERD (vide Florefe) — BCRH Ind. I 142, V 369 —

R E N I S S A R T : Capella et aedificia subsistunt. BERLIERE o. c. citat archivalia et bibliographiam.

T O N G E R L O O : 1780: 115 religiosi. — BERLIERE *Coll. Pont.* 13; *Inv. Obit. B.* 64; *LOblSol* cf. ind; *Notes Hugo* 121, 134 — BROUWER 145 — DUBRULLE *Bull. Pr. Reims* cf. ind. — DEMAY *Flandre* 6800, 7182 — LTK X 205 — MARTENE/DURAND *Uoy. Litt.* I 2, 197 — VALVEKENS *ADDespr* (1954) 258 — A. DERMUIL, *Catalogue des MSS de la Bibliothèque de la Ville d'Anvers*, Gembloux 1939, cf. ind.

F L O R E F F E . 376: VALVEKENS *ADDespr* (1954) 262, 273/76

H E Y L I S S E M ibidem 260 — L E F F E ibidem 273

D R O N G E N ibidem 256, 272; (1955) 144

T H E R O U A N N E . — E. BROUETTE, *La communauté de St. Aug. de Th* (d'après le Cartulaire de Furnes) in: *BSEtProv. Cambrai* XLIII, 1955, 3. fasc pp. 1/12.

¹¹) HUGO SAM Ep. Gerv. 68

